

www.sus.ceo.org.pl

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ

Program Szkoła Ucząca Się prowadzi:

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ

Praca domowa

XV Konferencja OSKKO
Kraków, 2-4 marca 2018 r.

Program Szkoła Ucząca Się prowadzą:

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Cel szkolenia:

Zwiększenie świadomości nauczycieli dotyczącej efektywnej pracy domowej.

Kryteria sukcesu:

Po szkoleniu:

- Wiem, po co zadaję uczniom prace domowe, czemu one służą
- Znam warunki wartościowej pracy domowej
- Znam różne formy prac domowych służące efektywnemu uczeniu się uczniów
- Zgadzam się, że warto tworzyć wspólne zasady PD w szkole.

Praca domowa - najczęściej stawiane tezy

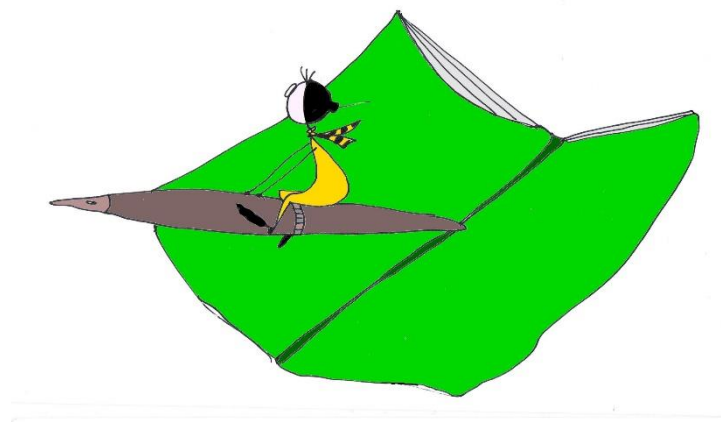
1. Praca domowa nie daje korzyści edukacyjnych, szczególnie w klasach I – V.
2. Zwiększa nierówności społeczne.
3. Dzieci nie chcą robić prac, bo nie są sprawdzane.
4. Jest ich za dużo i nie dają rady.
5. Pracę domową odrabiają rodzice.

Lista argumentów „za” i „przeciw”

- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Zapisujemy

Zapiszcie jedną ważną refleksję lub jeden argument, który chcielibyście zapamiętać.

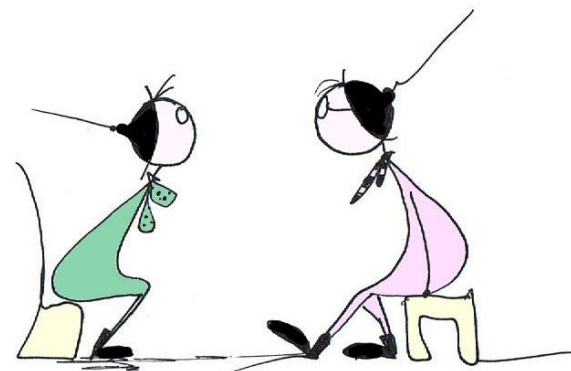

Partnerzy do rozmowy

Cel: Zebranie nauczycielskich celów zadawania prac domowych.

Odpowiedzmy na pytanie – ***po co zadajemy prace domowe?***

Czas: 2 min. na osobę

rys. D.Sterna

Po co zadajemy prace domowe?

Powody podawane przez nauczycieli:

- Doskonalenie umiejętności - czytania, pisania
- Pogłębienie wiedzy
- Utrwalenie wiadomości poprzez powtórzenie wiadomości zdobytych na lekcji
- Oczekiwania rodziców
- Rozwijanie zainteresowań ucznia
- Podsumowanie tego, czego uczeń dowiedział się na lekcji - zamknięcie koła
- Jako powtórka do sprawdzianu
- Uczenie samodzielności w zdobywaniu wiedzy.

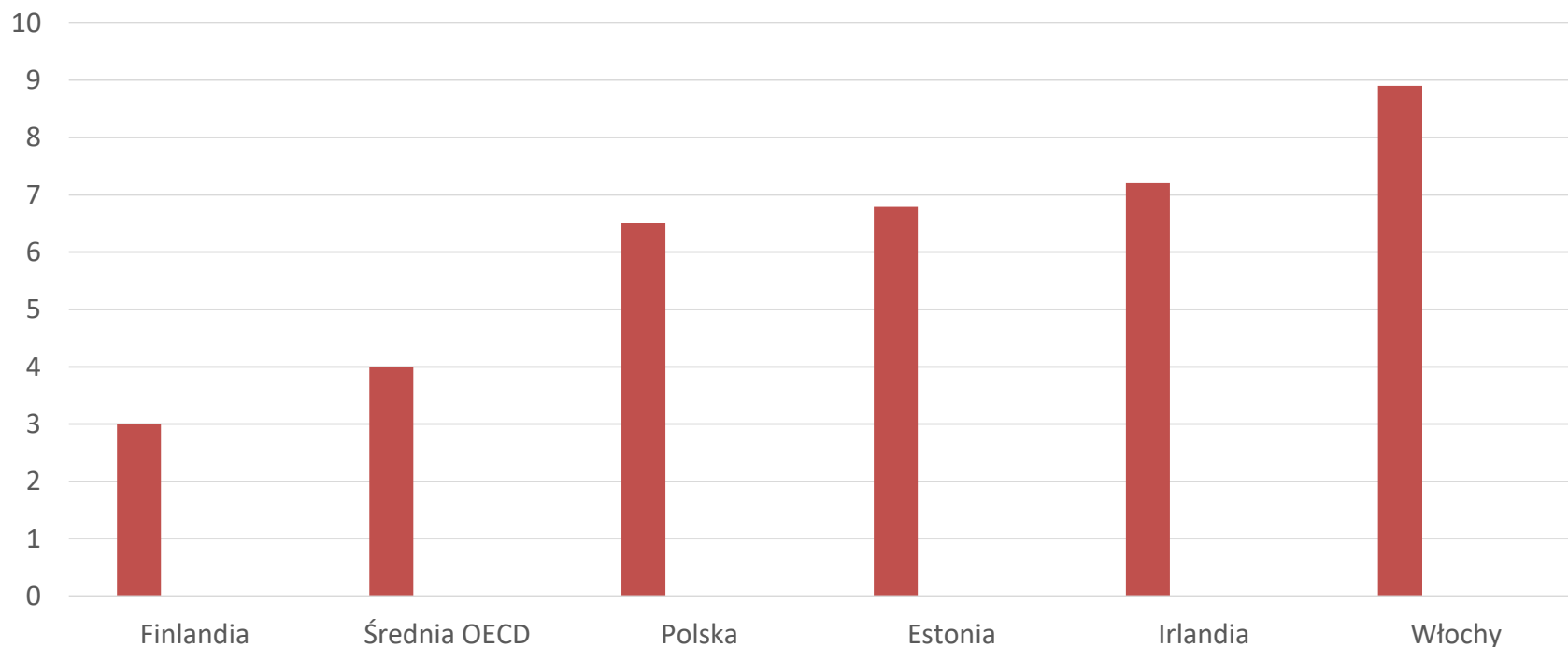
Z badań naukowych – EVIDENCE INSTITUT

Ile pracują w domu polscy uczniowie?

- Polscy 15-latkowie poświęcają pracy w domu znacznie więcej czasu niż ich rówieśnicy w większości krajów OECD.
- Jedynie w Estonii, Irlandii i Włoszech 15-latkowie pracują w domu dłużej.
- W Polsce odnotowano niewielki spadek w liczbie godzin poświęcanych pracom domowym między 2003 a 2012 r.

Z badań naukowych

Tygodniowa liczba godzin samodzielnej pracy 15-latków nad
zadaniami domowymi
z wszystkich przedmiotów (dane z 2012 r)

Wnioski z badań naukowych

- Badanie PISA 2012 wykazało, że średnio w OECD uczniowie przeznaczają na samodzielną pracę w domu nieco mniej niż 5 godz. tygodniowo, podczas gdy w Polsce ta średnia wynosi blisko 7.
- Uczniowie w tych krajach osiągnęli wysokie wyniki z matematyki, podobnie jak 15-latkowie w Polsce, Niemczech, Belgii, Kanadzie i Holandii. Jednak we wszystkich tych krajach, oprócz Estonii, uczniowie odrabiają mniej prac domowych niż w Polsce.

Z badań naukowych

- **97% nauczycieli uważało prace domowe za konieczny składnik procesu edukacyjnego** (55% za zdecydowanie konieczny, a 42% za raczej konieczny).
- Mniej niż połowa nauczycieli (między 40% a 43%) podkreślała, że celem zadań domowych jest: przerabianie materiału, na który nie starczyło czasu w klasie, przygotowanie do nowego materiału, czy zaangażowanie rodziców.
- Zdecydowana większość nauczycieli szkół podstawowych szacowała czas odrabiania lekcji na nie więcej niż pół godziny dziennie.

Wnioski:

Nie ma w Polsce spójnej polityki odnośnie prac domowych, uczniowie są nimi obciążani w bardzo różny sposób, zależnie od woli szkoły czy nauczyciela.

Wnioski

- **W szkole podstawowej** trudno oczekiwać poprawy efektów nauczania dzięki zadaniom domowym (Education Endowment Foundation, EEF, 2017).
- **Dla starszych uczniów (gimnazja, szkoły średnie)** prace domowe przynoszą efekty w postaci poprawy wyników uczniów (EEF, 2017).
- Samodzielna praca między jedną, a dwiema godzinami dziennie, jest optymalna dla rozwoju ucznia.
- Ważniejsza jest jakość zadań domowych, niż ich ilość.
- Sens pracy domowej wzrasta wraz z wiekiem uczniów.

Wnioski

Najefektywniejsze wydają się **zadania domowe**, które:

- stanowią kontynuację pracy na lekcji,
- mają jasno określony cel,
- są możliwe do wykonania przez uczniów,
- stymulują samodzielną pracę ucznia,
- wykonane w parze lub grupie pozwalają dojść do rozwiązania,
- są odpowiednio omawiane.

Z badań Johna Hattiego

- Praca domowa – 88 miejsce wśród 138 czynników wpływających na uczenie się.
- Barometr wpływu pracy domowej, wielkość efektu $d = 0,29$ (efekt wpływu – interwencja, która jest warta stosowania - od 0,4).
- Wpływ zadania i odrabiania prac domowych jest niewielki na wyniki nauczania.

Jak dużo jest za dużo?

- <https://www.youtube.com/watch?v=J4wEI0tPEYM>

<https://www.edutopia.org/article/whats-right-amount-homework>

Opinie rodziców na temat prac domowych

Z opinii rodzica – Tomasz Rożek (dziennikarz):

„Dzieci ostatnich klas podstawówek są przeciążone pracą. Wyglądają jak cyborgi(...) Po ośmiu lekcjach dodatkowa godzina odrabiania zadań to, uważam, dużo. A czasami na jednej godzinie się nie kończy.”

Czy w MEN naprawdę nie ma nikogo kto wie, że taki wysiłek jest ponad dziecięce możliwości?” – pyta naukowiec i ojciec 12-letniego syna i córki – siódmoklasistki.

Wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka

Szanowna Pani Minister

do Rzecznika Praw Dziecka zgłaszają się dzieci i ich rodzice
ze skargami na nadmiar zadawanych prac domowych.

Stowarzyszenie „Rzecznik praw rodziców”

Jeden ze zgłaszanych postulatów na spotkaniu z MEN Anną Zalewską (23 lutego 2018 r.) i będący rekomendacją do zmian prawnych dotyczył zadawania prac domowych i był związany z „tematem ciężkich plecaków”, temat nadmiernego obciążenia uczniów nauką w domu. Również w tym zakresie potrzebne jest jasne powiedzenie, że praca domowa jest powtórzeniem materiału z lekcji, a nie dodatkową lekcją do uzupełnienia przez dziecko wspólnie z rodzicami.

Ustalenie warunków wartościowej pracy domowej

Co sprawia, że praca domowa jest ucząca? Jakie formy?

- Sięga do zasobów zdobytych na lekcji i lekko poszerza je.
- Uruchamia wnioskowanie, samodzielne myślenie, potrzebę sięgnięcia do innych jeszcze źródeł.
- PD ma charakter wyzwania, które pomaga rozwijać się poprzez np. integrację nabywanej wiedzy z życiem.

Ustalenie warunków wartościowej pracy domowej

Co decyduje o tym, że uczniowie chcą ją wykonać?
Jakie formy?

- Jest krótka, ale nie odtwórcza.
- Jest atrakcyjna dla ucznia.
- Jest na miarę możliwości ucznia.
- Jest do wyboru.
- Jest bliska jego zainteresowaniom.
- Może wykonać ją w zespole – wspólnie z kolegą/koleżanką.
- Jest sprawdzona przez nauczyciela.

Ustalenie warunków wartościowej pracy domowej

Co decyduje o tym, że uczniowie chcą ją wykonać?

Jakie formy?

- Wychodzi poza schematy szkolne.
- Jest twórcza - np. wykonaj zabawkę dla kota, zgodną z jego preferencjami.
- Ma jasne kryteria sukcesu.
- Uczeń ma szansę zaprezentować efekty swojej pracy.
- Uczeń ma szansę wykazać się własnymi talentami i umiejętnościami.

Ustalenie warunków wartościowej pracy domowej

Co sprawia, że rozwija u uczniów samodzielność w uczeniu się? Jakie formy?

- Uczeń wie, do jakich źródeł może sięgnąć, kogo zapytać.
- Uczeń jest zainteresowany tematem.
- Źródła są powszechnie dostępne i może z nich samodzielnie skorzystać.

Ustalenie warunków wartościowej pracy domowej

Co sprawia, że rozwija u uczniów samodzielność w uczeniu się? Jakie formy?

- Utrwalanie wiedzy i umiejętności w inny sposób, niż w szkole, czyli poprzez aplikacje do życia, kreatywne transformacje czy odniesienie do samego siebie.
- Uczeń ma możliwość zaprezentowania swojej pracy, np. gdy praca jest centralnym punktem następnej lekcji.

JESTEM ZGODNA Z CELAMI
i NACOBEBZU!

Ile czasu odrabia Państwa dziecko pracę/prace domowe?

Wspólne zasady prac domowych w szkole

Cel: zainicjowanie pracy nad ustaleniem szkolnej strategii zadawania prac domowych uczniom.

Praca w zespołach uczących jedną klasę

1. *Jak często zadawać PD, ile zadań?*
2. *Czy i jak angażować rodziców?*
3. *Jaką strategię obrać w szkole, aby nauczyciele byli świadomi, jakie PD zadają inni nauczyciele?*
4. *Jak zapobiec temu, aby prace domowe dla jednej klasy nie były monotematyczne?*
5. *Jak dalej pracować, aby PD stały się efektywne ?*

Zadanie domowe

Zadecydujcie o zadaniu domowym dla siebie po wykładzie. Wybierzcie jedno z nich i zadecydujcie, które chcielibyście odrobić, a które zdecydowanie nie.

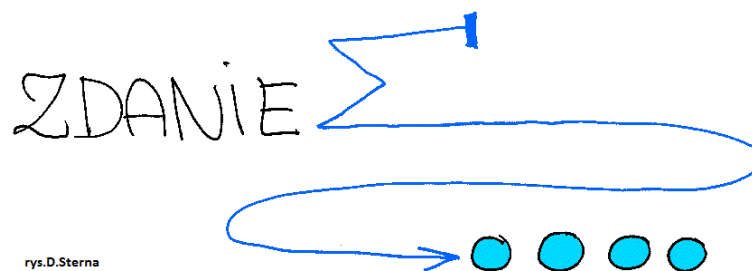
Praca domowa do wyboru

1. Przeczytać artykuł na temat PD i zrobić jego streszczenie.
2. Zapoznać się z artykułem w języku angielskim i odpowiedź na 10 pytań związanych z tekstem.
3. Zaplanowanie PD do wyboru dla uczniów swojej klasy i zapytanie uczniów, czy im to odpowiada.
4. Zadanie sobie wzajemnie w parach pracy domowej na temat zadawania PD.
5. Opracowanie materiału: korzyści i trudności związane z zadawaniem PD (każdego po co najmniej 5 i z wyjaśnieniem).
6. Wybór z podanych propozycji PD dla uczniów klasy IV z języka polskiego, tej która jest najbardziej wartościowa dla uczenia się uczniów i określenie czasu w jakim uczeń powinien tę pracę wykonać.
7. Własna propozycja pracy domowej.

Podsumowanie

- *Który temat wybieram i co decyduje o jego wyborze?*
- *O czym będę myślał/ła zadając następną pracę domową?*

rys.D.Sterna

Cele szkolenia

Powrót do pytań z początku szkolenia – czy otrzymaliśmy odpowiedzi?

Podsumowanie kryteriów wykładu

- Wiem, po co zadaję uczniom prace domowe, czemu one służą.
- Znam warunki wartościowej pracy domowej.
- Znam różne formy prac domowych służące efektywnemu uczeniu się uczniów.
- Zgadzam się, że warto tworzyć wspólne zasady PD w szkole.

Zapraszamy na szkolenia SUS

Szkolenie dla rady pedagogicznej w Warsztatach Szkoły
Uczącej Się: <https://sus.ceo.org.pl/>

Warsztat: **Jak zadawać dobre prace domowe?**

<https://sus.ceo.org.pl/warsztaty-sus/jak-zadawac-dobre-prace-domowe>

<http://sus.ceo.org.pl>

SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ

Książki w języku polskim wydane przez CEO

„Jak oceniać, aby uczyć” – P. Black i inni

„Ocenianie kształtujące w praktyce” – D. Sterna

„Uczę (się) w szkole” – D. Sterna

„Uczę się uczyć” – D. Sterna

„Cele uczenia się” – C. M. Moss, S. M. Brookhart

„Uczę w klasach młodszych” – pod redakcją D. Sterny

„Widoczne uczenie się dla nauczycieli” – J. Hatti

„Okmiks” – D. Sterna

Program Szkoła Ucząca Się prowadzą:

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

www.sus.ceo.org.pl

SZKOŁA
UCZĄCA SIĘ

Dziękuję za udział w szkoleniu

joanna.jasiak@ceo.org.pl

Program Szkoła Ucząca Się prowadzą:

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

